

Innst. 174 S

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument 8:27 S (2013–2014)

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Helga Pedersen, Ingrid Heggø, Knut Storberget, Odd Omland, Martin Henriksen, Tove Karoline Knutsen, Kåre Simensen, Anna Ljunggren, Marit Arnstad og Janne Sjelmo Nordås om leveringsplikt i torskefisket

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen legge fram eventuelle endringer i leveringsplikten for fartøy med torsketråltillatelse for Stortinget til behandling.
2. Stortinget ber regjeringen påse at leveringsplikten opprettholdes til de tilgodesette lokalsamfunn, også hvis eier av trålerne ikke lenger eier eller driver landanlegg i det tilgodesette lokalsamfunn.
3. Stortinget ber regjeringen sikre at det leveringspliktige råstoffet gir grunnlag for ny videreforedlingsvirksomhet i det tilgodesette lokalsamfunn dersom virksomheten på land legges ned.
4. Stortinget ber regjeringen sikre at leveringsplikten ikke svekkes gjennom at områdene leveringsplikten omfatter utvides.
5. Stortinget ber regjeringen beholde bifangstordningen på minimum dagens nivå, styrke incentivene for levendelagring og vurdere andre tiltak for en sterkere spredning av råstoffet gjennom året.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Ingrid Heggø, Odd Omland og Knut Storberget, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Ingunn Foss, Gunnar Gundersen og Ove Bernt Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen, Øyvind Korsberg og Jørund Rytman, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, fra Senterpartiet, lederen Geir Pollestad, og fra Venstre Pål Farstad, viser til Dokument 8:27 S (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Helga Pedersen, Ingrid Heggø, Knut Storberget, Odd Omland, Martin Henriksen, Tove Karoline Knutsen, Kåre Simensen, Anna Ljunggren, Marit Arnstad og Janne Sjelmo Nordås – om leveringsplikt i torskefisket. Det fremmes her en rekke forslag knyttet til den såkalte leveringsplikten, og det vises i forslaget til at saken er aktualisert gjennom Norway Seafoods planer om ny struktur for sin virksomhet.

Komiteen viser også til brev av 13. mars 2014 fra fiskeriminister Elisabeth Aspaker. Brevet er vedlagt innstillingen.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i utgangspunktet om at fisken er en ressurs som tilhører fellesskapet, og at fiskeripolitikken derfor må legge til rette for verdiskaping både på sjø og land, og for aktivitet og sysselsetting langs hele kysten. Det vises til at det var en samlet næringskomité som under behandlingen av Sjømatmeldingen, Meld. St. 22 (2012–2013) og Innst. 418 S (2012–2013), uttalte følgende:

«Komiteen understreker at fiskeressursene og andre marine ressurser er fellesskapets eiendom, som må forvaltes på en slik måte at dette blir fornybare

ressurser som kan bidra til stor verdiskaping også i fremtiden. Komiteen viser til at havressursloven slår fast viktigheten av å sikre en bærekraftig og samfunnsøkonomisk forvaltning av de villlevende marine ressursene og det tilhørende genetiske materialet, og medvirke til å sikre sysselsetting og bosetting i kystsamfunnene.»

Komiteen viser til at ordningen med leveringsplikt er regulert ved individuelle vilkår knyttet til den enkelte torsketrålkonsesjon og gjennom forskrift av 12. september 2003 om leveringsplikt for fartøy med torsketrålkvote. Komiteen viser til at formålet med leveringsplikten, slik den fremkommer i forskriftens formålsbestemmelse, er å sikre anlegg som bearbeider fisk, stabil råstofftilførsel fra torsketrållåten, hele året.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, registrerer at forslagsstillerne fremmer en rekke forslag om endringer i ordningen med leveringsplikt, og at regjeringen bes fremlegge dette for Stortinget til behandling.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at Høyre så tidlig som i 2011 fremmet et representantforslag for Stortinget der det ble bedt om at leveringsforpliktelsene gjennomgås med sikte på å gi industri og flåte større fleksibilitet i utnyttelsen av fiskeråstoffet, for slik lettere å oppfylle formålet med forskrift om fartøy med torsketråltillatelse, jf. representantforslag om økt tilgang til fersk fisk for norsk landindustri og forbrukere (Dokument 8:38 S (2011–2012)). Dette flertallet viser til at flertallet, som den gang besto av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, ikke fant at dette var nødvendig og derfor la forslaget ved protokoll. Dette flertallet registrerer at disse partiene i opposisjon ser annerledes på saken.

Dette flertallet har videre merket seg at de rød-grønne partiene ikke strammet inn på leveringsplikten i løpet av sine 8 år i regjering, og at høringsforslaget om en innstramming ble trukket tilbake. De rød-grønne regjeringspartiene fattet heller ikke beslutning om at det forelå aktivitetsplikt på anlegget i Mehamn, til tross for at saken hadde ligget i departementet siden desember 2011. Dette flertallet viser til at da fiskeriminister Elisabeth Aspaker 10. februar 2014 redegjorde for innholdet i vedtakene av 28. april 2005 og 15. februar 2006 (hvor det ble satt vilkår om aktivitetsplikt for Aker Seafoods ASA), og kom frem til at Havfisk ASA ikke har aktivitetsplikt på anlegget i Mehamn, så er dette kun en juridisk avklaring av innholdet i de to nevnte vedtakene og ikke en politisk motivert beslutning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at forslaget dreier seg om overholdelse av leveringsplikten, og at det er avgjørende å slå fast at de trålerne som har leveringsplikt til de respektive lokalsamfunnene, fortsatt skal knyttes mot dem, og at man ikke løsner på båndene mellom sjø og land.

Disse medlemmer ser det som viktig at eventuelle endringer i leveringsplikten skal fremlegges for Stortinget for behandling. Disse medlemmer er opptatte av at inngåtte avtaler skal overholdes.

Disse medlemmer viser til at representantforslag Dokument 8:38 S (2011–2012) ville ha innebåret en svekkelse av leveringsplikten, noe de rød-grønne partiene ikke støttet. Disse medlemmer har ikke endret syn, og mener at leveringsplikten må ligge fast. Disse medlemmer viser videre til at den rød-grønne regjeringen strammet inn leveringsplikten, og at ytterligere innskjerpinger ble foreslått og var på høring. Disse forslagene ble ikke trukket tilbake.

Disse medlemmer viser videre til at de ikke ser på aktivitetsplikten for anlegget i Mehamn som bare en juridisk sak.

Komiteen er glad for at regjeringen viderefører arbeidet som ble startet opp av den rød-grønne regjeringen med et utvalg som ser på lønnsomheten i industrien. Utvalget skal avgi sin rapport i løpet av 2014.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at dersom vi skal lykkes i å være verdens fremste sjømatnasjon, er vi avhengige av å ha en lønnsom fiskeindustri. Alternativet er å være råvareleverandør til fiskeindustrien i andre land.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at i stedet for å ta ut ressursrente gjennom skatlegging har vi i Norge valgt å ta ut ressursrenten gjennom arbeidsplasser og verdiskaping i fiskeindustrien.

Disse medlemmer er i denne sammenheng opptatt av at bifangstordningen må beholdes minimum på dagens nivå, slik at insentivene for levende lagring blir styrket, og at det blir vurdert andre tiltak for en sterkere spredning av råstoff gjennom året.

Komiteen legger til grunn at inngåtte avtaler om leveringsforpliktelser skal overholdes.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser til at

delar av fiskeindustrien har hatt lav lønnsomhet over flere år. Flere tusen arbeidsplasser er forsvunnet, og spesielt har filetindustrien hatt betydelige utfordringer. Flertallet bemerker at det ikke er noen automatikk i at tilgang på store mengder fisk i havet fører til lønnsomme arbeidsplasser og en vellykket næring. Det er til syvende og sist markedene som bestemmer. Forbrukerne er villige til å betale en pris for et fiskeprodukt av en bestemt kvalitet, og skal industrien være økonomisk bærekraftig, betyr det at produksjonen må være lønnsom. Torskekvoten har i løpet av de siste fem årene blitt dobbelt så stor, noe som har gjort det utfordrende å holde prisen oppe. Flertallet mener det er behov for omstilling i fiskeindustrien, og leveringsplikten er bare en del av problemstillingen som krever en helhetlig tilnærming.

For øvrig vil flertallet påpeke at det ikke kan legges til grunn at leveringsplikten sikrer drift på anlegg, selv om driften er ulønnsom. En rasjonell aktør vil ikke kjøpe en leveringspliktig fangst dersom den er ulønnsom å bearbeide. I denne sammenheng er det også verdt å nevne at aktivitetsplikten er et enkeltvedtak knyttet til bestemte selskaper, og er således ikke regulert gjennom forskrift.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge fram eventuelle endringer i leveringsplikten for fartøy med torske-tråltillatelse for Stortinget til behandling.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen påse at leveringsplikten opprettholdes til de tilgodesette lokalsamfunn,

også hvis eier av trålerne ikke lenger eier eller driver landanlegg i det tilgodesette lokalsamfunn.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sikre at det leveringspliktige råstoffet gir grunnlag for ny videreforedlingsvirksomhet i det tilgodesette lokalsamfunn dersom virksomheten på land legges ned.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen sikre at leveringsplikten ikke svekkes gjennom at områdene leveringsplikten omfatter utvides.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen beholde bifangstordningen på minimum dagens nivå, styrke incentivene for levendelagring og vurdere andre tiltak for en sterkere spredning av råstoffet gjennom året.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:27 S (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Helga Pedersen, Ingrid Heggø, Knut Storberget, Odd Omland, Martin Henriksen, Tove Karoline Knutsen, Kåre Simensen, Anna Ljunggren, Marit Arnstad og Janne Sjelmo Nordås om leveringsplikt i torskefisket – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 24. april 2014

Geir Pollestad

leder

Frank Bakke-Jensen

ordfører

Vedlegg

Brev fra Nærings- og fiskeridepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 13. mars 2014

Dokument 8:27 S (2013–2014) Representantforslag om leveringsplikt i torskefisket - Fra stortingsrepresentantene Helga Pedersen, Ingrid Heggø, Knut Storberget, Odd Omland, Martin Henriksen, Tove Karoline Knutsen, Kåre Simensen, Anna Ljunggren, Marit Arnstad og Janne Sjelmo Nordås

Det vises til brev av 6. mars 2014, hvor komiteen ber om Nærings- og fiskeridepartementets vurdering av forslagene i dokument 8:27 S (2013-2014).

Ordningen med leveringsplikt er regulert ved individuelle vilkår knyttet til den enkelte torskestrålkonsesjon og gjennom forskrift av 12. september 2003 om leveringsplikt for fartøy med torskestråltillatelse. De individuelle vilkårene fastsetter hvilken bedrift eller hvilket geografisk område som er tilgodesett, mens forskrift om leveringsplikt regulerer detaljene om hvordan leveringsplikten skal gjennomføres.

Nærings- og fiskeridepartementet har startet arbeidet med å følge opp regjeringsplattformens omtale av ordningen med leveringsvilkår. I denne prosessen skal alle sider av vilkårenes betydning vurderes. Regjeringen ønsker å ha en åpen debatt om ordningen. Jeg har hatt, og kommer i tiden fremover også til å ha, møter med kommuner, fylkeskommuner og næringsaktører hvor det er naturlig at denne saken blir berørt. En endring av forskriften vil bli forberedt gjennom offentlig høring av endringsforslag, i samsvar med forvaltningslovens regler.

Forslagsstillerne ber om at regjeringen legger fram eventuelle endringer for Stortinget til behandling. Hvorvidt det vil være naturlig at endringer i denne ordningen legges frem for Stortinget eller ikke, vil vi vurdere når vi ser hva slags endringer som blir aktuelt. I utgangspunktet handler dette om en ordning

som også tidligere regjeringer har endret uten å finne grunn til å gå til Stortinget.

Da Nærings- og fiskeridepartementet vurderte ordlyden i vedtakene fra 2005 og 2006 om aktivitetsplikten knyttet til Havfisk ASA sine tillatelser og konkluderte med at denne ikke gjaldt Mehamn, ble det uttrykkelig presisert at dette ikke innebar noen endring i leveringsvilkårene.

I forslaget punkt 3 heter det at ”Stortinget ber regjeringen sikre at det leveringspliktige råstoffet gir grunnlag for ny videreforedlingsvirksomhet i det tilgodesette lokalsamfunn dersom virksomheten på land legges ned”. Jeg har ikke forstått det slik at meningen med dette forslaget å vende tilbake til den tiden da staten etablerte og drev filetindustri. Vi skal imidlertid påse at leveringspliktig råstoff blir tilbudt i henhold til gjeldende regler og at råstoffet på den måten kan komme ny virksomhet til gode.

Det er denne regjeringens mål å få på plass gode og velfungerende rammebetingelser som vil gi grunnlag ikke bare for å opprettholde virksomhet, men for å kunne øke verdiskapningen og lønnsomheten innenfor fiskeindustrien.

Vi arbeider allerede på flere felt for å oppnå en jevnere råstofftilgang. Ferskfiskordningen for kystflåten bidrar til å strekke torskesesongen utover året, og økt satsing på levendelagring kan også bidra til å gi industrien jevnere tilgang på kvalitetsråstoff. I tillegg ser vi på spørsmålet om endring av kvoteåret for torsk. Dette kan bidra både til økt kvalitet, mindre svingninger i produksjonen og mer stabile og jevnere leveranser til kunder ute og hjemme. Endring av kvoteåret er noe jeg er positiv til å vurdere, men som krever dialog med Russland som vi forvalter torsken sammen med.